

Kamer van Volksvertegenwoordigers

BUITENGEWONE ZITTING 1988

2 MAART 1988

WETSVOORSTEL

tot wijziging van artikel 8bis van de wet van 29 mei 1959, gewijzigd bij de wet van 2 juni 1970, tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving

(Ingediend door de heren Cuyvers et Daras)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Op 10 november 1959 heeft de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties de verklaring van de Rechten van het Kind aangenomen. Beginsel 7 luidt als volgt :

« Het kind behoort een opvoeding te krijgen, die zijn algemene ontwikkeling ten goede komt en het in staat stelt op basis van gelijke kansen zijn bekwaamheid, persoonlijk oordeel en gevoel voor zedelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid te ontwikkelen en een nuttig lid van de maatschappij te worden.

De belangen van het kind behoren het leidend beginsel te zijn voor hen die voor zijn opvoeding en leiding verantwoordelijk zijn. »

Ditzelfde idee vindt men terug in de wetsvoorstellen die pleiten voor een verlaging van de leeftijd van burgerlijke meerderjarigheid tot 18 jaar en voor een trapsgewijze toekenning van rechten aan minderjarigen. Ze bepleiten ook een afnemende gezagsuitvoering van de persoon of personen bekleed met de ouderlijke macht en verwijzen daarbij naar de dagelijkse praktijk. Zo kan men, citerend uit het wetsvoor-

Chambre des Représentants

SESSION EXTRAORDINAIRE 1988

2 MARS 1988

PROPOSITION DE LOI

modifiant l'article 8bis de la loi du 29 mai 1959, modifié par la loi du 2 juin 1970, modifiant certaines dispositions de la législation de l'enseignement

(Déposée par MM. Cuyvers et Daras)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le 10 novembre 1959, l'Assemblée générale des Nations Unies a adopté la déclaration des droits de l'enfant. Le principe 7 de cette déclaration est libellé comme suit :

« L'enfant doit bénéficier d'une éducation qui contribue à sa culture générale et lui permette, dans des conditions d'égalité de chances, de développer ses facultés, son jugement personnel et son sens des responsabilités morales et sociales, et de devenir un membre utile de la société.

L'intérêt supérieur de l'enfant doit être le guide de ceux qui ont la responsabilité de son éducation et de son orientation. »

C'est cette même idée que l'on retrouve dans les propositions de loi qui visent à ramener l'âge de la majorité civile à 18 ans et à accorder progressivement certains droits aux mineurs d'âge. Ces propositions plaident également, en se fondant sur les réalités de la vie quotidienne, pour une diminution progressive de l'autorité parentale. C'est ainsi qu'on peut lire dans les développements de la proposition de loi de

stel, ingediend door de heer Bourgeois en Mevrouw Merckx-Van Goey (stuk n° 42/1 - 1988) de volgende passus aanhalen :

« De dagelijkse praktijk van vele gezinnen is die waarbij de ouders de groeiende drang en behoefte naar zelfstandigheid bij hun kinderen (herkennen en er naar streven hun kinderen levensruimte te laten om gaandeweg meer en meer zelf te beslissen en verantwoordelijkheid op te nemen op grond van eigen keuze en beslissingen. »

In dit referentiekader beoogt ons wetsvoorstel de keuzevrijheid in levensbeschouwelijke vakken voor leerlingen van de officiële scholen te vergroten. Volgens de huidige wetgeving van 2 juni 1970 kunnen slechts leerlingen die de volle leeftijd van 18 jaar hebben bereikt bij het begin van het schooljaar kiezen.

Waarom is er nu juist de leeftijd van 13 jaar gekozen vragen sommige collega's zich misschien af ? Alle officiële erkende wereld- en levensbeschouwelijke stromingen in België beschouwen 12 jaar als een belangrijke scharnierleeftijd. Dan houdt, volgens hen, de jongere op een « onmondig kind » te zijn en wordt een volwassene met alle rechten en plichten die uit zijn nieuwe staat voortvloeien. Zo kent de Rooms-Katholieke kerk voor de 12-jarigen de Plechtige Communie en het Vormsel als belangrijk sacrament (rite de passage, het jonge kind is nu volledig « gevormd »).

De Unie van Vrijzinnige Verenigingen en de Oudervereniging voor de Moraal richten jaarlijks voor hun 12-jarigen, die dat wensen, « het feest van de vrijzinnige jeugd » in.

Het Jodendom kent de gebruiken rond de Bar-Mitswa, joodse religieuze naam voor een jongen die op 13-jarige leeftijd in de joodse synagoge als mondig en gebodsplichtig wordt opgenomen. De jongen wordt van dat ogenblik af beschouwd als een volwaardig man die meetelt voor het quorum van tien dat voor een aantal gebeden noodzakelijk is, en als iemand die voor zijn religieuze gedrag persoonlijk verantwoordelijk is.

De Islam kent aan de besnijdenis van ongelovigen en jongeren dezelfde symbolische waarde toe als de christen aan het doopsel en het vormsel.

Aangezien in België al die wereld- en levensbeschouwingen de 12-jarigen op hun terrein als volwassenen beschouwen en vele ouders de facto al hun kinderen zelf de keuze laten maken tussen lessen godsdienst en zedenleer, is er geen bezwaar om de keuzeleeftijd te verlagen tot 13 jaar, zoals voorgesteld in ons wetsvoorstel.

Mij steunend op de tekst van de artikelsgewijze bespreking van het wetsvoorstel n° 508/1 (zitting 1969-1970) meen ik te kunnen argumenteren dat ook mijn wetsvoorstel niet moet doorverwezen worden naar de Vaste Commissie van het Schoolpact, aangezien het geen essentiële wijziging van de wet

M. Bourgeois et de Mme Merckx-Van Goey (Doc. Cham-bre n° 42/1, 1988) :

« La vie quotidienne de nombreuses familles se caractérise par le fait que les parents constatent et acceptent le désir et le besoin croissants d'indépendance de leurs enfants et s'efforcent de leur accorder une certaine autonomie, afin qu'ils puissent décider de plus en plus pour eux-mêmes et prendre leurs responsabilités en fonction de leurs propres choix et décisions. »

C'est dans ce même esprit que notre proposition de loi vise à abaisser l'âge du libre choix du cours de religion ou de morale pour les élèves des écoles officielles. Aux termes de la législation actuelle, qui date du 2 juin 1970, ce libre choix est réservé aux élèves qui ont atteint l'âge de dix-huit ans accomplis au début de l'année scolaire.

Pourquoi proposons-nous d'abaisser cet âge à 13 ans ? Suivant tous les courants philosophiques officiellement reconnus en Belgique, l'âge de 12 ans constitue une charnière importante dans la vie des jeunes gens. Cet âge marque la fin de l'enfance et le début de l'âge adulte, avec tous les droits et les devoirs qui s'y rattachent. C'est ainsi que chez les catholiques romains, la communion solennelle et la confirmation constituent un sacrement important pour les jeunes gens de douze ans (il s'agit en quelque sorte d'un rite de passage qui marque l'accession de l'enfant à l'état d'adulte).

Le Centre d'action laïque et la Fédération des amis de la morale laïque organisent chaque année une « fête de la jeunesse laïque » à l'intention des jeunes de douze ans.

Les Juifs connaissent le Bar-Mitswa, nom religieux donné aux garçons de 13 ans qui sont admis à la synagogue en tant que membres à part entière, soumis aux commandements divins. Dès ce moment, ils sont considérés comme des adultes et sont pris en considération pour le quorum de 10 nécessaire à certaines prières. Ils sont également responsables de leur comportement religieux.

Quant à l'Islam, il attribue à la circoncision des incroyants et des jeunes la même valeur symbolique que les chrétiens au baptême et à la confirmation.

Etant donné que toutes les tendances philosophiques de Belgique considèrent que la douzième année de vie marque le début de l'âge adulte, et que de nombreux parents laissent en fait à leurs enfants la liberté de choisir eux-mêmes entre le cours de religion ou de morale, rien ne s'oppose à ce que l'âge du libre choix soit abaissé à 13 ans, ainsi que le prévoit notre proposition de loi.

Nous référant à l'extrait suivant de la discussion des articles de la proposition de loi n° 508/1 (session 1969-1970), nous pensons pouvoir affirmer que, dans la mesure où il ne s'agit pas d'une modification essentielle de la loi du 29 mai 1959 modifiant certaines dispositions de la législation de l'enseignement, notre

van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving betreft :

« De Minister preciseert dat de Vaste Commissie slechts moet worden geraadpleegd voor een essentiële wijziging van de wet van 1959.

De leden van de Vaste Commissie van het Schoolpact, die aanwezig waren op de vergadering van de Commissie, en die men om hun advies ter zake had gevraagd, spraken de mening uit dat het hier geen essentiële wijziging betreft : het in artikel 8 van de wet van 29 mei 1959 bepaalde beginsel van de vrije keuze wordt immers niet aangetast en het wetsvoorstel voert slechts een nieuwe modaliteit inzake de bepaling van de keuze in. »

J. CUYVERS

J. DARAS

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Artikel 8bis van de wet van 29 mei 1959, tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, gewijzigd bij de wet van 2 juni 1970, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 8bis. — De keuze tussen de lessen in godsdienst en moraal komt toe aan die leerling die, bij het begin van het schooljaar, de leeftijd van 13 jaar heeft bereikt. »

Art. 2

Deze wet treedt in werking de eerste september volgend op haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

16 februari 1988.

J. CUYVERS

J. DARAS

proposition de loi ne requiert pas non plus la consultation de la Commission permanente du Pacte scolaire :

« Le Ministre précise que la consultation de la Commission permanente ne s'impose que si une modification essentielle est apportée à la loi de 1959.

Les membres de la Commission permanente du Pacte scolaire, présents à la Commission de l'Éducation nationale, priés de donner leur avis à ce sujet, estiment qu'il ne s'agit pas d'une modification essentielle; en effet, le principe du libre choix fixé à l'article 8 de la loi du 29 mai 1959 est sauvegardé, la proposition n'introduisant qu'une nouvelle modalité. »

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

L'article 8bis de la loi du 29 mai 1959 modifiant certaines dispositions de la législation de l'enseignement, modifiée par la loi du 2 juin 1970, est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 8bis. — Le choix du cours de religion ou de morale est du ressort de l'élève qui a atteint l'âge de 13 ans au début de l'année scolaire. »

Art. 2

La présente loi entre en vigueur le premier septembre qui suit la publication au *Moniteur belge*.

16 février 1988.